

ZWIĄZEK
POWIATÓW
POLSKICH

Stanowisko

XXXIII Zgromadzenia Ogólnego Związku Powiatów Polskich w sprawie roli domów pomocy społecznej w systemie opieki długoterminowej

Karpacz, 17 czerwca 2026 roku

Zgromadzenie Ogólne Związku Powiatów Polskich z niepokojem odnosi się do propozycji zmian legislacyjnych w ustawie o pomocy społecznej, które mogą prowadzić do marginalizacji domów pomocy społecznej, będących jednym z istotnych elementów systemu opieki długoterminowej w Polsce. Szczególne zastrzeżenia budzi propozycja definicji deinstytucjonalizacji, której treść stawia opiekę długoterminową stacjonarną w opozycji do opieki środowiskowej. Tymczasem obie formy pomocy powinny być komplementarne względem siebie i stanowić spójny system, tak aby osoba wymagająca wsparcia nie była pozbawiona pomocy adekwatnej do swojej sytuacji życiowej. Wskazujemy, że biorąc pod uwagę trendy demograficzne, zapotrzebowanie na opiekę długoterminową stacjonarną będzie rosło. Tymczasem możemy zaobserwować, że w systemie pomocy społecznej prowadzone są działania zmierzające do marginalizacji tej formy wsparcia, a w systemie ochrony zdrowia, który jest droższy, tendencja jest dokładnie odwrotna.

Jednoznacznie sprzeciwiamy się wprowadzeniu przepisu zakazującego umieszczania osób małoletnich w domach pomocy społecznej oraz usunięciu z ustawy o pomocy społecznej typów domów dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie. Po pierwsze, o umieszczeniu dziecka w domu pomocy społecznej decyduje sąd, po drugie nie zawsze umieszczenie dziecka w domu pomocy społecznej wynika z nieprawidłowego wypełniania przez rodziców dziecka funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Z uwagi na postępujący kryzys w rodzinnej pieczy zastępczej, alternatywą dla umieszczenia w domach pomocy społecznej będzie umieszczenie w regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych, specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych, młodzieżowych ośrodkach wychowawczych albo w placówkach systemu ochrony zdrowia dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Pytanie retoryczne brzmi czy właściwym kierunkiem jest zamiana jednej instytucji na inne droższe funkcjonujące poza systemem pomocy społecznej.

Niezależnie od powyższego Zgromadzenie Ogólne ponownie zwraca uwagę, na szereg problemów z jakimi na co dzień borykają się domy pomocy społecznej m.in.:

- postępujący kryzys kadrowy wynikający z pogłębiającej się dysproporcji z wynagrodzeniami w systemie ochrony zdrowia; problem ten dotyka szczególnie domów dla osób przewlekle psychicznie chorych oraz osób z niepełnosprawnością intelektualną;
- brak rozwiązań prawnych i organizacyjnych w sytuacji zagrożenia dla bezpieczeństwa mieszkańców i pracowników domów pomocy społecznej ze strony niektórych pensjonariuszy; DPS-y nie mają narzędzi umożliwiających właściwe zabezpieczenie osób wymagających wzmożonego nadzoru z powodu zaburzeń psychicznych;
- brak systemowych rozwiązań w zakresie zabezpieczenia świadczeń pielęgnarskich w domach pomocy społecznej; problem ten jest szczególnie widoczny w domach dla osób z zaburzeniami psychicznymi, gdzie całodobowa obecność personelu medycznego jest konieczna chociażby z uwagi na przepisy dot. zastosowania przymusu bezpośredniego;
- brak spójności pomiędzy systemem pomocy społecznej a systemem ochrony zdrowia w zakresie przepływu mieszkańców/pacjentów pomiędzy domami pomocy społecznej a zakładami opiekuńczo-leczniczymi oraz zakładami opiekuńczo-pielęgnacyjnymi; problem ten generowany jest głównie poprzez odmienny model finansowania;
- brak dedykowanych programów wspierających modernizację infrastruktury oraz wyposażenia domów pomocy społecznej.

Przewodniczący
XXXIII Zgromadzenia Ogólnego
Związku Powiatów Polskich
Andrzej Płonka